

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาปริจเฉทสารคดีท่องเที่ยวในอนุสาร อ.ส.ท. จำนวน ๓๐ ปริจเฉท ที่ผู้วิจัยศึกษานี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น ๒ ประเด็นใหญ่ ๆ คือ ประเด็นแรกเป็นการศึกษาองค์ประกอบและกลวิธีการเล่าเรื่องของสารคดีท่องเที่ยว โดยจะศึกษากลวิธีการเล่าเรื่องที่คุณเขียนใช้ในการเขียนเล่าเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ และประเด็นที่สอง เป็นการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะการเชื่อมโยงความในปริจเฉทสารคดีท่องเที่ยว ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

๑) องค์ประกอบของสารคดีท่องเที่ยว จากการศึกษาปริจเฉทสารคดีท่องเที่ยว ในอนุสาร อ.ส.ท. พบว่าโครงสร้างของปริจเฉทประกอบด้วยองค์ประกอบ ๔ องค์ประกอบ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบจะเรียงต่อกันเป็นลำดับที่แน่นอน โดยเริ่มต้นจาก บทนำ เนื้อเรื่อง บทสรุป และบทส่งท้าย และจะพบว่า ปริจเฉทสารคดีท่องเที่ยวบางปริจเฉท จะมีองค์ประกอบครบทั้ง ๔ องค์ประกอบดังกล่าว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. บทนำ คือ ข้อความแรกที่เป็นส่วนนำก่อนที่ผู้เขียนจะนำผู้อ่านเข้าสู่เนื้อเรื่อง เป็นการกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการเดินทาง จากข้อมูลที่คุณวิจัยนำมาศึกษาพบปริจเฉทที่ใช้องค์ประกอบในส่วนบทนำจำนวน ๒๗ ปริจเฉท คิดเป็นร้อยละ ๙๐ สามารถแยกบทนำออกจากส่วนเนื้อเรื่องได้ โดยดูจากรูปภาษาที่แสดงการลำดับเวลาเริ่มต้นของการเดินทาง ในส่วนบทนำนี้ผู้เขียนจะยังไม่ใช้การลำดับเวลาในการเขียน แบ่งรูปแบบการเขียนได้เป็น ๒ ประเภทคือ

ก. บทนำที่กล่าวถึงสถานที่โดยตรง แบ่งได้เป็น ๑) การนำเรื่องโดยยกเอาชื่อของสถานที่ขึ้นมาแล้วให้รายละเอียดของสถานที่นั้น ๒) นำเรื่องโดยการเกริ่นนำแล้วบอกชื่อของสถานที่ ๓) นำเรื่องโดยการเกริ่นนำ การบอกชื่อของสถานที่ และการอ้างอิง ๔) นำเรื่องโดยการยกบทเพลง ๕) นำเรื่องโดยการใช้อคำถาม และ ๖) นำเรื่องโดยการเล่าตำนาน

จากการศึกษาบทนำที่กล่าวถึงสถานที่โดยตรง ผู้วิจัยพบว่าผู้เขียนจะใช้รูปแบบการเขียนแบบเกริ่นนำ แล้วบอกชื่อของสถานที่มากที่สุด

ข. บทนำที่ไม่ได้กล่าวถึงสถานที่โดยตรง แบ่งได้เป็น ๑) นำเรื่องโดยบอกสาเหตุของการเดินทาง ๒) นำเรื่องโดยใช้การพรรณนา ๓) นำเรื่องโดยการอ้างอิงจากคำพูดของบุคคลอื่น ๔) นำเรื่องโดยการอธิบาย และ ๕) นำเรื่องการยกเอาจุดเด่นของสิ่งที่สัมพันธ์กับแหล่งท่องเที่ยวมากล่าวถึง

จากการศึกษาบทนำที่ไม่ได้กล่าวถึงสถานที่โดยตรง ผู้วิจัยพบว่า ผู้เขียนมักจะใช้การเขียนบทนำแบบพรรณนามากที่สุด รองลงมาคือ การบอกถึงสาเหตุของการเดินทางท่องเที่ยว

๒. เนื้อเรื่อง เป็นส่วนที่อยู่ต่อจากส่วนบทนำ และมีความยาวมากที่สุด ประกอบด้วยอนุปริจเฉทหลายอนุปริจเฉท ผู้เขียนจะเริ่มใช้การลำดับเวลาในส่วนนี้เล่าเรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ประกอบขึ้นด้วยส่วนประกอบ ๓ ส่วน คือ การให้รายละเอียด การแสดงความคิดเห็น และการอ้างอิง ส่วนประกอบทั้ง ๓ ส่วนนี้ เขียนขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน คือ เพื่อโน้มน้าวใจผู้อ่านและเพื่อแนะนำผู้อ่านเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการเขียนสารคดีท่องเที่ยว และเป็นลักษณะเด่นของสารคดีท่องเที่ยว ในอนุสาร อ.ส.ท. ที่ผู้วิจัยศึกษา

ก. การให้รายละเอียด ประกอบด้วย เส้นทางการเดินทาง จาก ตัวละคร ประวัติความเป็นมาของสถานที่ และการอธิบายคำศัพท์

ข. การแสดงความคิดเห็น ประกอบด้วย ความเห็นต่อประสบการณ์การท่องเที่ยว และความเห็นต่อสังคมที่เกิดจากประสบการณ์การท่องเที่ยว

ค. การอ้างอิง ประกอบด้วยการอ้างอิงจากคำพูดของตัวละคร ที่เป็นข้อเท็จจริง และการอ้างอิงจากเกร็ดความรู้ประเภทเรื่องเล่าหรือตำนาน

๓. บทสรุป เป็นส่วนที่อยู่ต่อจากส่วนเนื้อเรื่อง ในส่วนบทสรุปนี้ผู้เขียนจะนำเนื้อหาในส่วนที่เป็นเนื้อเรื่องมากกล่าวโดยย่ออีกครั้งหนึ่ง เราสามารถแยกบทสรุป ออกจากส่วนเนื้อเรื่องได้ โดยดูจากภาษาที่ผู้เขียนใช้ ในการสรุปเนื้อหา หรือรูปภาษาที่แสดงการจบเรื่องราวเพื่อให้ผู้อ่านทราบว่าการเดินทางท่องเที่ยวได้สิ้นสุดลงแล้ว ได้แก่ สิ้นสุด ปิดท้ายการเดินทาง หรือจบสิ้นการเดินทาง

๔. บทส่งท้าย เป็นองค์ประกอบที่อยู่ท้ายสุดในสารคดีท่องเที่ยว สามารถแยกบทส่งท้าย ออกจากองค์ประกอบในส่วนบทสรุป ได้โดยสังเกตจากในบทส่งท้ายนี้ ผู้เขียนจะไม่ใช้การลำดับเวลา และผู้เขียนจะให้รูปแบบการเขียนที่สอดคล้องกับส่วนบทนำ เช่น นำสิ่งที่กล่าวถึงในส่วนบทนำ มากกล่าวอีกครั้ง หรือใช้การซ้ำโครงสร้างเหมือนกับส่วนบทนำ เป็นต้น

๒) กลวิธีเล่าเรื่องในสารคดีท่องเที่ยว สารคดีท่องเที่ยวเป็นปริจเฉทเรื่องเล่า ที่มีกลวิธีการเล่าเรื่องโดยเรียงไปตามลำดับเวลาที่เกิดเหตุการณ์ และเป็นการเล่าจากประสบการณ์ของผู้เขียน ดังนี้คือ

๒.๑ การเรียงลำดับเวลา ผู้วิจัยพบว่า การดำเนินเรื่องในสารคดีท่องเที่ยว จะใช้คำบอกเวลาเป็นแกนในการดำเนินเรื่อง ผู้เขียนจะเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ไปตามลำดับของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวันตั้งแต่ต้นจนจบ

๒.๒ การเล่าเรื่องจากประสบการณ์ของผู้เขียน แบ่งได้เป็น

ก. การเล่าเรื่องจากประสบการณ์จริงของผู้เขียนโดยใช้สรรพนามแทนตนเอง คำสรรพนามแสดงเพศ ได้แก่ ผม หรือ ฉัน ผมแสดงถึงผู้เขียนที่เป็นเพศชาย และฉันแสดงถึงผู้เขียนที่เป็นเพศหญิง ส่วนคำสรรพนามแสดงพจน์ ได้แก่ เรา หรือพวกเราใช้เมื่อผู้เขียนต้องการเล่าถึงตนเอง และบุคคลอื่นที่ร่วมเดินทางไปกับผู้เขียนด้วย

ข. การเล่าเรื่องโดยอ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ซึ่งสามารถแบ่งแหล่งข้อมูลที่ผู้เขียนนำมาอ้างอิงได้ ๒ ประเภทคือ ข้อมูลที่เป็นเอกสาร และข้อมูลที่เป็นบุคคล

ผลการศึกษาพบว่าผู้เขียนจะเล่าเรื่องโดยใช้ลำดับเวลาเป็นแกนในการดำเนินเรื่อง โดยใช้คำบอกเวลาประเภทต่าง ๆ ในการเล่าเหตุการณ์อย่างเป็นลำดับ และจะใช้คำสรรพนามบุรุษที่ ๑ ทั้งเอกพจน์ และพหูพจน์ เล่าเรื่องราวต่าง ๆ ตลอดตั้งแต่ต้นจนจบ นอกจากนี้ยังพบว่านอกจากผู้เขียนจะเล่าเรื่องจากประสบการณ์ตรงของตนเองแล้วผู้เขียนยังใช้การอ้างอิงจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ประกอบการเขียนเล่าด้วยและในส่วนของกรอ้างอิงนี้ ผู้เขียนจะใช้การเล่าผ่านมุมมองของตนเอง จึงยังพบการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ ๑ แทนตนเอง ปรากฏอยู่

๓. การเชื่อมโยงความในปริเจตสารคดีท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความ ๓ ประเภทคือ การเชื่อมโยงความด้วยการอ้างถึง การเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำเชื่อม และการเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำศัพท์ ผลการศึกษารูปได้ดังนี้คือ

ก. การเชื่อมโยงความด้วยการอ้างถึง การเชื่อมโยงความด้วยการอ้างถึงนี้สามารถแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท ได้แก่ การอ้างถึงด้วยการใช้คำสรรพนาม และการอ้างถึงด้วยการชี้เฉพาะ

การอ้างถึงด้วยคำสรรพนามพบการอ้างถึงด้วยสรรพนามบุรุษที่ ๑ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๕๕ คำสรรพนามบุรุษที่ ๑ ที่พบมากที่สุดได้แก่คำว่า “เรา” คำสรรพนามบุรุษที่ ๓ พบมากเป็นอันดับสอง คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๖๖ เนื่องจากในการเดินทางท่องเที่ยวที่ผู้เขียนไม่ได้เดินทางไปคนเดียว ผู้เขียนจึงใช้คำสรรพนามแทนตนเอง และบุคคลที่ร่วมเดินทางไปด้วย คำสรรพนามบุรุษที่ ๓ ที่พบมากที่สุดได้แก่คำว่า “มัน” เนื่องจากผู้เขียนจะใช้อ้างถึงสิ่งต่าง ๆ ทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตที่ผู้เขียนพบเจอตลอดการเดินทาง ส่วนคำสรรพนามบุรุษที่ ๒ พบน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๖

การอ้างถึงด้วยนามที่เป็นสรรพนาม มี ๓ ลักษณะได้แก่ ๑) คำเรียกญาติ ๒) ชื่อตำแหน่ง / อาชีพ ๓) ฉายานาม โดยทั้ง ๓ ลักษณะนี้ พบการใช้คำเรียกญาติมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๗๔.๒๔ รองลงมาได้แก่ การอ้างถึงด้วยการใช้ชื่อตำแหน่ง หรือชื่ออาชีพ คิดเป็นร้อยละ

การอ้างถึงด้วยการชี้เฉพาะพบการอ้างถึง ๕ ลักษณะได้ การอ้างถึงสถานที่ การอ้างถึงเวลา การอ้างถึงสิ่งของ การอ้างถึงเหตุการณ์ และการชี้เฉพาะโดยการอ้างถึงบุคคล ผลการศึกษาพบการอ้างถึงด้วยการชี้เฉพาะถึงสถานที่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๒๗ รองลงมา ได้แก่ การชี้เฉพาะถึงเวลา คิดเป็นร้อยละ ๕.๖๖

ข. การเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำเชื่อม จากการศึกษาสารคดีท่องเที่ยวในอนุสาร อ.ส.ท. พบว่า มีการเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำเชื่อม ๘ ประเภท ได้แก่ ๑) คำเชื่อมแสดงลำดับเวลา ๒) คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบเพิ่มข้อมูล ๓) คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบขัดแย้งกัน ๔) คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบเป็นเหตุ ๕) คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบเป็นผล ๖) คำเชื่อมแสดงความมุ่งหมาย ๗) คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบต่างต่อนกัน และ ๘) คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบเงื่อนไข

ผลการศึกษาการเชื่อมโยงความปริเจทสารคดีท่องเที่ยวในอนุสาร อ.ส.ท. พบว่า มีการใช้คำเชื่อมแสดงลำดับเวลามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๒๐ รองลงมาได้แก่ คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบเพิ่มข้อมูล คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๙๘ คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบขัดแย้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๙๕ คำเชื่อมที่พบน้อยที่สุดคือ คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบเงื่อนไข คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๒

ค. การเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำศัพท์ จากการศึกษาสารคดีท่องเที่ยวในอนุสาร อ.ส.ท. พบว่ามีการเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำศัพท์ ๖ ประเภท ได้แก่ ๑) การใช้คำสัมพันธ์กัน ๒) การกล่าวซ้ำหรือซ้ำคำเดิม ๓) การใช้คำจากกลุ่มคำลูกกลุ่ม ๔) การใช้คำตรงกันข้าม ๕) การใช้คำพ้องความหมาย และ ๖) การใช้คำที่เป็นส่วนประกอบของหน่วยใหญ่

ผลการศึกษาพบว่าสารคดีท่องเที่ยวในอนุสาร อ.ส.ท. มีการเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำศัพท์ โดยใช้คำสัมพันธ์กันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๓๔ และคำที่สัมพันธ์กันนี้ มักเป็นคำที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นแต่ละแห่งที่ผู้เขียนเดินทางไป การเชื่อมโยงความทางคำศัพท์ ที่พบมากเป็นอันดับสอง ได้แก่ การกล่าวซ้ำหรือการใช้คำเดิมคิดเป็นร้อยละ ๒๗.๔๒ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะในการเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับการท่องเที่ยว นั้นบางครั้งผู้เขียนก็มักจะกล่าวถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งหลาย ๆ ครั้งเพื่อให้ผู้อ่านทราบว่ายังกล่าวถึงสิ่งเดิมอยู่ หรืออาจเป็นเพราะว่าคำที่ใช้ซ้ำนั้น ไม่สามารถที่จะหาคำอื่นมาใช้แทนได้เพราะเป็นชื่อเฉพาะที่ถูกกำหนดขึ้นให้เรียก จึงต้องใช้คำนั้นซ้ำ ๆ กันไป ส่วนการเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำศัพท์ที่พบน้อยที่สุดคือ การใช้คำที่เป็นส่วนประกอบของหน่วยใหญ่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๖๒

การศึกษาการเชื่อมโยงความดังกล่าวกว่าทั้ง ๓ ประเภท ได้แก่ การเชื่อมโยงความด้วยการอ้างถึง การเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำเชื่อม และการเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำศัพท์ ผู้วิจัยพบว่าในสารคดีท่องเที่ยวมีการใช้การเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำเชื่อมแสดงลำดับเวลามากกว่าคำเชื่อมชนิดอื่น ๆ ดังจะเห็นได้จากจำนวนของความถี่ที่ปรากฏถึง ๑๓๙๐ ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ว่า สารคดีท่องเที่ยวเป็นปริศนาเรื่องเล่าที่มีการเล่าเรื่องไปตามลำดับเวลาที่เกิดเหตุการณ์ นอกจากนี้ยังพบว่ามีการใช้คำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบเพิ่มข้อมูลเป็นจำนวนมากถึง ๑๒๙๗ ครั้ง และใกล้เคียงกับคำเชื่อมแสดงเวลา แสดงให้เห็นว่า ในการเขียนเล่าเรื่องราวนั้นผู้เขียนจะเล่าเรื่องราวไปตามลำดับเวลา รวมทั้งได้ให้ข้อมูลต่าง ๆ ทั้งในส่วนที่เป็นส่วนรายละเอียด ส่วนที่เป็นความคิดเห็น และส่วนที่เป็นการอ้างอิง แทรกอยู่ในเนื้อหาโดยตลอด ตั้งแต่ต้นจนจบ สิ่งต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมานี้ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อแนะนำ และชักจูงผู้อ่านให้อยากเดินทางมาท่องเที่ยว

อภิปรายผล

๑. จากการศึกษาสารคดีท่องเที่ยวในอนุสาร อ.ส.ท. ทำให้มองเห็นวิธีการนำเสนอความสัมพันธ์ของปริศนาสารคดีท่องเที่ยว ซึ่งเป็นปริศนาเรื่องเล่าประเภทหนึ่งซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์ในปริศนา ในระดับมหภาคได้ด้วยองค์ประกอบ ๔ องค์ประกอบ มีการดำเนินเรื่องโดยใช้มุมมองของผู้เขียนในการเขียนเล่า และใช้ลำดับเวลาเป็นแกนในการดำเนินเรื่อง นอกจากนี้ยังทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ของปริศนาสารคดีท่องเที่ยวในระดับจุลภาค คือ ทำให้ทราบถึงกลไกต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงเนื้อหาของสารคดีท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน อันแสดงให้เห็นถึงความวิเอกภาพในปริศนา และจากผลการศึกษาทำให้ทราบว่า สิ่งสำคัญที่ทำให้ปริศนาสารคดีท่องเที่ยว แตกต่างจากสารคดีประเภทประเภทอื่น ๆ คือ การใช้การลำดับเวลาในการดำเนินเรื่องตลอดทั้งเรื่อง และการเสนอเรื่องนั้นก็จะเป็นการนำเสนอเรื่องโดยมุมมองของผู้เขียนเองทั้งหมด

๒. ผู้วิจัยพบว่า ในสารคดีท่องเที่ยวของอนุสาร อ.ส.ท. ที่ผู้วิจัยนำมาศึกษานี้ ยังมีลักษณะอีกประการหนึ่งที่น่าสนใจ และแตกต่างปริศนาเรื่องเล่าประเภทอื่น ๆ คือ ปริศนาเรื่องเล่าที่แต่เดิมเคยมีผู้ศึกษามาก่อน เป็นการศึกษาศิลปะเรื่องเล่าที่เป็นบันเทิงคดี (Fiction) ซึ่งจะพบว่า ลักษณะภาษาที่ใช้ในการเล่าเรื่อง หรือดำเนินเรื่องนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน สร้างความตื่นเต้น และน่าสนใจให้กับผู้อ่านในการติดตามเรื่อง แต่สารคดีท่องเที่ยวที่ผู้วิจัยนำมาศึกษานี้ เป็นปริศนาเรื่องเล่าที่เป็นสารคดี (Non - fiction) และ

เป็นสารคดีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวการท่องเที่ยว ภายในประเทศ ไปยังสถานที่ที่สวยงาม และมีสิ่งที่น่าสนใจ ดังนั้นจึงพบว่าภาษาที่ใช้ในการเขียนเล่าเรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ นั้น มีลักษณะของการโน้มน้าวใจแทรกอยู่โดยตลอด สามารถสังเกตได้จากลักษณะของภาษาที่ผู้เขียนใช้ในการพรรณนาภาพความงดงามต่าง ๆ ของสถานที่ ซึ่งสร้างความประทับใจให้กับผู้เขียน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ จะทำให้ผู้อ่านเกิดความต้องการที่จะเดินทางมาสัมผัสกับความสวยงาม ความน่าสนใจ ดังเช่นที่ผู้เขียนกล่าวไว้ด้วยตนเอง ทั้งนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า ปริจเฉทสารคดีท่องเที่ยว เป็นปริจเฉทเรื่องเล่าที่มีวัตถุประสงค์ ไม่เพียงแต่ให้ผู้อ่านได้รับความรู้และความเพลิดเพลินไปกับประสบการณ์ท่องเที่ยวของผู้เขียนเท่านั้น หากยังมีวัตถุประสงค์เพื่อโน้มน้าวใจหรือเชิญชวนให้ผู้อ่าน เกิดความต้องการที่จะเดินทางไปยัง สถานที่ท่องเที่ยวที่ผู้เขียนนำเสนอต่อผู้อ่าน

๓. ผู้วิจัยพบว่าการแสดงความสัมพันธ์ของปริจเฉท ทั้งในระดับมหภาคและในระดับจุลภาค มีความสอดคล้องกัน คือพบว่า ความสัมพันธ์ในระดับมหภาคนั้น มีการใช้คำบอกเวลาที่เป็นแกนในการดำเนินเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ และความสัมพันธ์ในระดับจุลภาคพบว่ามีการใช้คำเชื่อมแสดงลำดับเวลาในการเชื่อมโยงความมากกว่าการใช้คำเชื่อมชนิดอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ในตอนต้น

ข้อเสนอแนะ

๑. ศึกษาปริจเฉทสารคดีประเภทอื่น ๆ เช่น สารคดีอัตชีวประวัติ สารคดีวิชาการ เป็นต้น
๒. ศึกษาและเปรียบเทียบสารคดีท่องเที่ยวกับสารคดีประเภทอื่น ๆ
๓. ศึกษาและเปรียบเทียบปริจเฉทสารคดีท่องเที่ยวในประเทศ และสารคดีท่องเที่ยวต่างประเทศ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย